

τῆς Ἀνατολῆς τὸ μέρος, ἐνθα ἐπεκράτησεν ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς πολιτισμὸς, παρ' ἡμῶν προσδοκᾷ τὴν ζωὴν, ἡμεῖς πρέπει ν' ἀνεχθῶμεν τὸ νὰ ἐμπνεύσωμεν αὐτῇ ψυχὴν ἀνευρον, χαύνην καὶ λειπόθυμον; Ναί· ἡ Ἀνατολὴ παρ' ἡμῶν προσδοκᾷ καὶ τὴν ἀναγέννησιν καὶ τὴν γραμματεῖαν αὐτῆς. Τὰ δὲ ἔξωθεν εἰσαγόμενα γράμματα, εἴτε ἐκ Γαλλίας εἴτε ἐκ Γερμανίας προέρχονται, θέλουσι τέλος μαρτυρῆσαι καὶ ἐκλείψει, ἅμα ἡμεῖς δημιουργήσωμεν πρωτότυπὸν τινα γραμματεῖαν, καὶ τὸ ἐθνικὸν μυθιστόρημα θέλει ἀποβῆ τότε ἰσχυρόν τι πρὸς διάδοσιν τῶν ἡμετέρων ἰδεῶν ὅπλον.

Ἐκ τῆς Δύσεως ἂν μὴ δανειζώμεθα, εἰμὴ τὰς ἐπιστήμας αὐτῆς καὶ σίδηρον· τὰς ἐπιστήμας διὰ νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν πνευματικὴν ἡμῶν ὑπεροχὴν ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐθνοτήτων, τὸν σίδηρον διὰ νὰ ἐλευθερώσωμεν ποτε τοὺς ἡμετέρους ἀδελφοὺς τοὺς ἔτι ὑπὸ τὸν βαρὺν τοῦ ξένου ζυγὸν στενάζοντας. Οὕτω δὲ πράττοντες, καὶ παρέχοντες εἰς τὰ ἡμέτερα τέκνα ἐδραῖαν τινὰ ἐθνικὴν ἀγωγὴν θελομέν ποτε ἀναδειχθῇ ἄξιοι τῶν ἡμετέρων προγόνων, καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς θέλομεν εὐρεῖ τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς εὐημερίας τὰ στοιχεῖα.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ ΠΟΤΟΣΚΗ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλ. 439.)

Ε΄.

Τὴν ἐπιούσαν κατέβη ὁ Μαρκίων, κατὰ τὴν συνήθειάν του εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Κ. Γλ. . . , περιμένων τὸν μεσίτην Δημητράκην νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις αἱ τῷ προσήνεγκεν· ἀλλ' οὗτος δὲν ἐφάνη ὅλην τὴν πρωΐαν πρὸς ἄκραν αὐτοῦ δυσπρόσκειαν.

— Ἐξάδελφε, ἔλεγεν οὗτος εἰς τὸν Κ. Γλ. . . , ἔχω τὴν ἀνάγκην τοῦ Δημητράκη νὰ τὸν ἐπιφορτίσω ἐντολὴν τινα. Τὸ φθινόπωρον προχωρεῖ, ἂν ἤμην μόνος δὲν μ' ἔμελε νὰ ταξιδεύσω καὶ ἐν μέσῳ χειμῶνι, ἀλλ' ἔχω ἤδη νὰ φέρω μετ' ἐμοῦ πλάσμα ἀδύνατον. Σήμερον θὰ γράψω εἰς τὴν σύζυγόν μου περὶ τῆς κόρης καὶ ὅτι θὰ διαμείνω ἐνταῦθα μέχρι τῆς ἀνοίξεως, ὅτε διὰ τοῦ Δουνάβεως θέλω ὑπάγει μετ' αὐτῆς εἰς Βαρσοβίαν, νὰ εὕρω τοῦ πατρός μου τὸν τάφον καὶ νὰ μετακομίσω τὰ ὅσα τοῦ εἰς τὴν Γαλλίαν. Σήμερον θὰ φέρω τὴν Ἑλένην εἰς τὴν Πρεσβείαν διὰ νὰ τὴν υἱοθετήσω, σὺ θὰ μοι χρησιμεύσῃς ὡς μάρτυς, ἡ δὲ κυρία Φρόσω ὡς διερμηνίς· συγχρόνως δὲ θέλω συντάξαι ἐν δωρη-

τήριον ἑγγραφον, παρὰ χωρῶν δωρεάν τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας μου εἰς τὰ δύο σου θυγάτρια.

Μετὰ μικρὸν ἐρριδομένη εἰς τὸν βραχίονα τοῦ Κ. Γλ. . . , ἡ Ἑλένη, ἡ δὲ κυρία Γλ. . . εἰς τὸν τοῦ Μαρκίωνος μετέβησαν εἰς τὴν Γαλλικὴν Πρεσβείαν. Ὁ κόμης Δὲ Σαιντ-Πριέστ (ἱππότης Guignard) Πρέσβυς τότε τοῦ Ἰα' Λουδοβίκου παρὰ τῷ Σουλτάν-Ἀβδούλ-Χαμῆτ, τοὺς ἐδέχθη λίαν εὐγενῶς, τοὺς ἠρώτησε τίς ἡ αἰτία τῆς προσελεύσεώς των εἰς τὴν Πρεσβείαν καὶ μαθὼν τὸν φιλόανθρωπον σκοπὸν τοῦ Μαρκίωνος τὸν συνεχάρη, ἐπαινέσας τὰ εὐγενῆ καὶ χριστιανικά του αἰσθήματα· ὅταν μάλιστα ἔμαθε καὶ τὰ ἐπισόδια τῆς ἀγορᾶς τῆς νέας παρὰ τῆς κυρίας Γλ. . . , ἐγερθεὶς ἐνηγκαλίσσατο τὸν Μαρκίωνα, ἐκπλαγεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ κάλλους τῆς ὥραίας Κιρκασίας, ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ γραφείου του καὶ ἐπέστρεψε μετὰ τῆς κομήσεως συζύγου του.

— Ἐκαμες πολλὰς θυσίας, κύριε Μαρκίων, τῷ εἶπεν ἡ κόμηςσα, ἥτις ἔμαθε παρὰ τοῦ Πρέσβεως συζύγου τῆς, ὅλον τὸ ἱστορικὸν τῆς προσκτήσεως τῆς Ἑλένης· ἀλλ' ἀπέκτησε θεσαυρὸν ἀνεκτίμητον. Εἶδον πολλὰς καλλονὰς εἰς τὰς αὐλὰς τῶν Λουδοβίκων ἐκ καὶ ἐγ', ἡ καλλονὴ ὅμως τῆς Κιρκασίας σου εἶναι ἐξαισία· τί κάλλος ἀπαράμιλλον! Σ' εὐχαριστῶ, Κόμη, εἶπε στραφεῖσα πρὸς τὸν σύζυγόν τῆς, διότι μ' ἔκαμες μέτοχον τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐγενοῦς εὐχαριστήσεως τοῦ κυρίου Μαρκίωνος.

Μετὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἐγγράφων ἡ κυρία Φρόσω διηρημήνευσεν εἰς τὴν Ἑλένην τὸ ἐμπεριεχόμενον. Ἀπερίγραπτος ὑπῆρξεν ἡ ἐνδειξις τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς πρὸς τὸν Μαρκίωνα· ἐστερεῖτο μὲν τὸ μέσον τῆς γλώσσης ἵνα ἐκφράσῃ πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦ λόγου τὸ αἰσθημά τῆς, ἐκφραστικώτερον δὲ ὑπῆρξεν ὅταν μετὰ δακρύων ἐβρίβη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ εὐεργέτου τῆς καὶ ἐκόλλησεν, οὕτως εἰπεῖν, τὰ χεῖλη τῆς εἰς τὴν δεξιάν του. Ὁ Μαρκίων τὴν ἠσπάσθη εἰς τὸ μέτωπον. Κατανυκτικὴ ὑπῆρξεν ἡ σκηνὴ αὕτη· ἅπαντες συνεκινήθησαν μέχρι δακρύων.

— Αἱ εὐγενεῖς πράξεις, φίλτατε Μαρκίων, τῇ εἶπεν ὁ κόμης Σαιντ-Πριέστ, εἶναι τὸ ἄφατον ἐντρούφημα ψυχῆς εὐσεβοῦς, ἀφωσιωμένης εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Σωτῆρος. Πόσον εἶμαι καὶ γὰρ εὐτυχὴς συμπράξας εἰς τὴν ἀγαθοεργίαν ταύτην.

— Δὲν μ' ἀρήκατε καιρὸν, εἶπεν ἡ Κυρία Γλ. . . , νὰ προσφέρω καὶ γὰρ τὴν ἀπειρον εὐγνωμοσύνην μου εἰς τὸν ἐξάδελφόν μου. Ἀγαθὲ Μαρκίων, ἐπρόσθεσεν ἀποταθεῖσα εἰς τὸν Μαρκίωνα, σ' εὐγνωμονῶ καὶ ἐγὼ καὶ ὁ σύζυγός μου διὰ τὴν πρὸς τὰ θυγάτριά μας γενναίαν σου δωρεάν.

Ὁ Κ. Γλ. . . ἐκλινε τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ ἐπικυρώσῃ τοὺς λόγους τῆς γυναικὸς του, ὁ δὲ Μαρκίων μειδιῶν παιδρῶς ἐσφιγξεν ἀμφοτέρων τὰς χεῖρας.

— Συγχώρησόν μοι, κόρη, εἶπεν ἡ κυρία Σαίν-Πριέστ πρὸς τὸν σύζυγόν της, νὰ ζητήσω καὶ γὰρ μίαν χάριν ἀπὸ τὸν κύριον Μαρκίωνα, καὶ τὸν κύριον Γλ. . . . μετὰ τῆς εὐγενοῦς συζύγου του. Τὸ πρόγευμα ἐγγίζει καὶ τοὺς παρακαλῶ ἅπαντας νὰ μᾶς τιμῆσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν.

— ὦ Δέσποινα, ἀπεκρίθη ὁ κόμης, εἶσαι κυρία εἰς τὸν οἶκόν σου. Πιστεύω ὅτι οἱ κύριοι καὶ αἱ κυρίαι δὲν θέλουσιν ἀρνηθῆ τὴν πρόσκλησίν μας.

Τὸ πρόγευμα ὑπῆρξεν εὐθυμον. Ἐγένοντο διάφοροι προπώσεις. Ἡ κυρία Σαίν-Πριέστ ἐπρότεινε πρόποσιν ὑπὲρ τῆς κυρίας Βαλιέρου. — Ἐγνώρισα, εἶπεν εἰς τὸν Μαρκίωνα, τὴν κυρίαν εἰς τὰς Βερσαλλίας, ὅταν ὑπῆρχεν ἐτι Δεσποινὶς Δε Νασσώ, ἀδελφὴ τοῦ ἤδη περιηγουμένου Πρίγκιπος μετὰ τῆς Μεγάλης Αἰκατερίνης τὴν Μεσημβρινὴν Ρωσσίαν· τὸ κάλλος της ἦτον ἀρίμμητον· ἐπείχε, κύριε Μαρκίω, τὰ πρωτεῖα μεταξὺ τῶν ὡραίων τῆς Αὐλῆς.

— ὦ! βέβαια, ἀπεκρίθη ὁ Μαρκίω, καὶ ἤδη εἶναι, κυρία μου ὡραιότερα, διότι τὸ κάλλος της κατέστη μεγαλοπρεπὲς καὶ σοβαρόν.

Ἡ κυρία Σαίν-Πριέστ ὕψωσε τὸ ποτήριόν της, ἣν ἐμιμήθησαν πάντες· προπίνω, εἶπεν, εἰς υἱεὶαν τῆς κυρίας Βαλιέρου. Ὁ Μαρκίω, τῇ ἀπένειμε τὰς εὐχαριστήσεις του, προσκλίνας λίαν εὐγενῶς ὡς πεπειραμένος ἱππότης.

ζ΄.

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ προγεύματος, ἐπανακάμψαντες εἰς τὴν οἰκίαν των ὁ κύριος Γλ. . . . μετὰ τῆς κυρίας του, τοῦ Μαρκίω, τῆς Ἐλένης καὶ τῆς κυρίας Φρόσω, εὗρον καθήμενον παρὰ τῇ θύρᾳ τοῦ Γραφείου τὸν Μεσίτην Δημητράκην.

— Τί ἔγινες; τῷ εἶπεν ὁ κύριος Γλ. . . , ποῦ ἦσουν ἀπὸ χθὲς τὸ πρωί;

— Μὴ μ' ἐρωτᾶτε, κύριε Γλ. . . , εὗρον τὸν διὰβολόν μου· ἀπὸ τὴν αὐγὴν ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου εἰς τῶν κλητῆρων τοῦ Μαχκεμέ τοῦ Ταχθακαλέ (4) καὶ ἄρον, ἄρον, μ' ἐκουδάλισεν ἐνώπιον τοῦ Κατῆ.

— ὦ! ὦ! εἶπεν ὁ κύριος Γλ. . . . ἔκπληκτος. Ἐχομεν ἐμπαρδεύματα πιστεύω.

— Ακούσατε, παρακαλῶ, ὑπέλαβεν ὁ μεσίτης, ἐταράχθητε πρὶν ἀκούσητε ὅλην τὴν διήγησιν. Ὁ ἐλθὼν ἐνταῦθα προχθὲς Ὁθωμανὸς, ὁ ζητήσας νὰ τῷ δανείσῃτε χρήματα ν' ἀγοράσῃ τὴν δούλην, ἣν ὁ κύριος Μαρκίω, κατέχει ἤδη, ὑπῆγε μετὰ μεσημβρίαν εἰς τὸ Ἀδράτ-παζάρι νὰ πάρῃ τὸν Τραπουζανλῆ, τὸν πωλήσαντα αὐτὴν εἰς ἡμᾶς, νὰ τὸν φέρῃ ἐδῶ νὰ τῷ μετρήσῃτε τὸ τίμημα. Ὅταν ὁ Τραπουζανλῆς τῷ εἶπεν ὅτι τὴν ἐπώλησε καὶ τὴν παρέδωκεν εἰς τὸν ἀγοράσαντα αὐτὴν, ἐδαιμονίσθη καὶ

πλήρης ὀργῆς ἔφερεν ἄνω κάτω τὴν ἀγορὰν κραυγάζων καὶ ἀπειλῶν.

— Δυστυχία! εἶπεν ὁ κύριος Γλ. . . . διακόψας τὴν διήγησιν.

— Ακούσατε, παρακαλῶ, ὑπέλαβεν ὁ μεσίτης. Ποῦ ἦσταντε εὐθὺς τὴν δυστυχίαν;

— Καταλαμβάνω, Δημητράκη, ὅτι ἡ ὁμιλία σου θὰ λήξῃ εἰς ἀπαίσιον τέλος. Εἵμεθα εἰς ἓνα τόπον ἐνθα κλείουσιν εἰς τὰς φυλακὰς τοὺς Πρέσβεις. Ὁ κύριος Βουλγακὸφ, Πρέσβυς τῆς Μεγάλης Αἰκατερίνης, φιλοξενεῖτε ἤδη εἰς τὸ ἐπταπύργιον· τὸ ἤξεύρεις, Δημητράκη, ἢ ὄχι;

— Παναγία μου! Δὲν μ' ἀφίνετε νὰ τελειώσω· τί ἔχομεν νὰ κάμωμεν ἡμεῖς μετὰ τοὺς Πρέσβεις καὶ μετὰ τὰς φυλακὰς.

— Λέγε, λέγε, ἐμπερδεψιάρη, λέγε.

— Ὁ φίλος σας ἀγάς, ἐνήγαγε τὸν Τραπουζανλῆ Ἰσοῦφ ἐνώπιον τοῦ Κατῆ ζητῶν παρ' αὐτοῦ τὴν δούλην, ἣν συνεφώνησε μετ' αὐτοῦ ν' ἀγοράσῃ καὶ μ' ἔφερε νὰ μαρτυρήσω, ὅτι τῷ προσεφέρατε δάνειον ὅλον τὸ τίμημα τῆς ἀγορᾶς, τὸ ὅποιον ἐμελλε νὰ καταβάλῃ χθὲς καὶ νὰ τῷ παραδοθῇ ἡ δούλη. Ὁ Κατῆς τὸν ἠρώτησεν ἂν ἔδωκεν ἀρράβωνα καὶ ὁ φίλος μας ἀπεκρίθη ὄχι. Ἄκουσον, τῷ εἶπεν ὁ Κατῆς, ἂν ἔδιδες ἀρράβωνα ὁ Τραπουζανλῆς ἤθελε καταδικασθῇ νὰ σοὶ τὸν ἀποδώσῃ διπλοῦν. Ἡ πώλησις προσέθεσε, καθίσταται ἔγκυρος διὰ τῆς καταβολῆς τοῦ τιμήματος. Καὶ ἔγραψε τὴν ἀπόφασιν ἀπορρίψας τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἀγα μας.

— Εὖγε! ἀπεκρίθη ὁ Μαρκίω, οὔτε τὰ Δικαστήρια τοῦ Σηκουάνα ἤθελον κάμει δικαιοτέραν ἀπόφασιν. Ὁ Κατῆς ἀπεφάτισεν ὡς νὰ εἶχεν ἐνώπιόν του τοὺς Γαλλικοὺς Κώδικας.

— Μὴ παραξενεύεσθε, Κύριε Μαρκίω, εἶπεν ὁ μεσίτης. Οἱ Ὁθωμανοὶ ἔχουσι τὸ Κανὸν (τὸν κώδικα), τὸ ὅποιον συνετάχθη, κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάν Σουλεϊμάνη, ὑπὸ τοῦ τότε μεγάλου Διερχμηνέως Νικούση, ἐρανισθέντος τὰ περὶ κληρονομίων, δουλειῶν, κτήσεων καὶ ἀγοραπωλησιῶν ἐκ τοῦ Ρωμαϊκοῦ κώδικος. Ἐκ τούτου ὠνομάσθη ὁ μέγας οὗτος Μονάρχης Κανονοῦ, ἥτοι Νομοθέτης καὶ ὑπὸ τῶν μωρῶν ἄπιστος, διότι παρεισθήγαγεν εἰς τὸ Κράτος τοῦ νόμους ἀπίστων. Καὶ ἐὰν οἱ δικασταὶ οὗτοι δὲν ἐχρῶντο τὸν ἱερὸν νόμον, τὸ Κορ-άν, ὡς κώδικα δικονομικὸν καταστρέφοντα αὐτὴν τὴν οὐσίαν διὰ τῆς διαστροφῆς τῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίου, ἤθελεν ὑπάρξει προσέγγισις τῆς ἰσονομίας· ἀλλὰ πολλάκις παραπαίοντες πρὸς ἀλλήλους οἱ νόμοι οὗτοι συγχέουσι τὴν διαδικασίαν καὶ ἐπισκοτίζουσι τὸ δίκαιον.

— Ἄς ἀφίσωμεν, Δημητράκη, ὑπέλαβεν ὁ Μαρκίω, τοὺς Ὁθωμανικοὺς νόμους καὶ ἄς ἔλθωμεν τὰ

(4) Δικαστήριον τῆς συνοικίας Ταχθακαλέ ὀνομαζομένης.

τὰ ἡμέτερα. Γνωρίζεις ἐδῶ κανέναν διδάσκαλον τῆς Γαλλικῆς γλώσσης;

— Μάλιστα, Κύριέ μου, ἀπεκρίθη ὁ μεσίτης, καὶ ὁ κύριος Γλ. . . . τὸν γνωρίζει καλλίτερα· εἶναι ὁ κύριος Φερνάρδος.

— Ἀξιόλογος, εἶπεν ὁ κύριος Γλ. . . . ἐγὼ μάλιστα ἔχω σκοπὸν νὰ τὸν ζητήσω ἵνα διδάσκῃ τὰ θυγάτριά μου.

— Ἰδοῦ, Κύριε Γλ. . . . ὑπέλαβεν ὁ Μαρκίων τετελεσμένον τὸ πρᾶγμα· τότε τὸν συμφωνεῖτε νὰ διδάσκῃ καὶ τὴν Ἑλένην. ἔχω ἀνάγκην καὶ ἐνὸς μουσικοῦ καλοῦ νὰ τὴν διδάξῃ τὸ κλειδοκύμβαλον.

— Πάντα ταῦτα θέλουσιν ἐκτελεσθῇ παρ' ἐμοῦ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου, ἀπεκρίθη ὁ κύριος Γλ. . . .

— Δημητράκη, θέλω ἐν καλὸν κλειδοκύμβαλον, εἶπεν ὁ Μαρκίων εἰς τὸν μεσίτην.

— Φίλτατε Μαρκίων, ὑπέλαβεν ὁ κ. Γλ. . . ., τὸ κλειδοκύμβαλον τῆς ἐξαδέλφης σου εἶναι τὸ ἄριστον πάντων τῶν ἐν Σταυροδρομίῳ, ἰδοῦ ἔχομεν κύμβαλον.

Ζ'.

Ἀφοῦ ὁ Μαρκίων διέθεσεν ἅπαντα τὰ πρὸς ἐκπαίδευσιν τῆς πεφιλημένης του Ἑλένης, διεπερεώθη εἰς Χρυσούπολιν καὶ ἐλθὼν εἰς Χαλκιδῶνα, ἵνα ἴδῃ τὴν ἱερὰν ταύτην πόλιν, μικρὸν καὶ ἄθλιον σήμερον πολίχνιον, ἐνθα ἐκانونίσθη τὸ ἅγιον Σύμβολον τοῦ Χριστιανισμοῦ, διέβη εἰς τὴν Νίκαιαν, καὶ περιελθὼν ἄπασαν τὴν παραλίαν τῆς Βιθυνίας Φρυγίας τε καὶ Μηδίας, ἐλθὼν εἰς τὴν τρωϊκὴν χώραν ἵνα ἐπισκεφθῇ τὸν τόπον καὶ τὴν περίφημον ἐκείνην Τροίαν, ἣν κατέστρεψε τὸ πῦρ καὶ ὁ σιδηρὸς τῶν Ἀχαιῶν, πρὸς ἐκδίκησιν μιᾶς καταγελάστου ὕβρεως, καὶ νὰ ἴδῃ τὰ θαυμαστά αὐτῆς ἐρείπια, τοὺς τύμβους τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ πεφιλημένου του Πατρόκλου, τὸν Σκάμανδρον τοῦ Ὀμήρου καὶ τὴν πολύκροτον τῆς Φρυγίας Ἰδην, ἀφ' ἧς κατήρχετο, νυκτὶ ἑοικώς, ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ληθοῦς Λοξίας Ἀπόλλων, ἐνσπείρων τὸν λοιμὸν καὶ τοὺς Τρώας· ἀλλ' ἀντὶ τούτων πάντων εὔρε μικρὸν καὶ εὐτελες ποιμένων χωρίδιον, οὐδένα τύμβον, ὀλίγους λίθους πεντήκοντα βήματα μακρὰν τῆς παραλίας καὶ ἐπ' αὐτῶν λίθον ἐπιστήμης ὄρθιον, παραστάτην ἴσως θύρας τινός. Εὔρε τὸν διαβόητον Σκάμανδρον, ποτάμιον μικρὸν, μόνον δὲ πρὸς τὸ πρὸς βορὰν στόμιον τοῦ Ἑλλησπόντου εὔρε σειρὰν ἀρχαίου τείχους ἐκτεινόμενον πρὸς τὴν Προποντίδα καὶ λήγον εἰς τὴν Δάμψακον. Ὁ Μαρκίων εἶκασεν ἐκ τούτου ὅτι ὁ χῶρος τῆς Τροίας ὑπῆρχεν ὠχυρωμένος· ἀλλ' ἡ μεγάλη ἔκτασις τῆς χώρας ἀντίκειται εἰς τὴν εἰκασίαν του. Εἰς τὴν θέσιν τοῦ τείχους ἔκειτο τὸ Πάριον (τὰ νῦν Καμάρες), πόλις ἐπίσημος καὶ ἐμπορικωτάτη τὸ πάλαι,

ἀποικία τῶν Μιλησίων, ἔχουσα λιμένα ἀσφαλῆ καὶ εὐρύχωρον καὶ οὐδεμίαν ἀμφισβόλια ὑπάρχει, ὅτι τὸ τεμάχιον τοῦ τείχους εἶναι μέρος τοῦ περιβόλου αὐτῆς.

Ὁ Μαρκίων ὑπῆρχεν ἀνὴρ πεπαιδευμένος, φίλος θερμὸς τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ θιασώτης τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἣν ἐσπούδασε μετὰ τῆς Λατινικῆς· ἐλυπήθη δὲ εἰς ἄκρον μὴ δυνάμειν νὰ τύχῃ μήτε λιθάριον φέρον ὅπως οὖν τὸν τύπον τοῦ ἀρχαίου. Ἀποδημῶν ἐστράφη πρὸς τὴν Ἰδην, ἀπεκαλύφθη καὶ ὑπετονθόρυσσε λέξεις τινάς, αἵτινες βεβαίως ἦσαν ὁ ἀποχαιρετισμὸς αὐτοῦ καὶ ἔλαβε τὴν πρὸς τὸ Ἀνδρομύττειον ὁδὸν προθέμενος νὰ ἐπισκεχθῇ τὴν πόλιν τῶν Κυδωνίων.

Ἐθαύμασεν ὁ Μαρκίων ἰδὼν πόλιν ὡραίαν ἐν τερπνῷ θαλασσίῳ κόλπῳ, γῆν πλουσίαν ὑπὸ ἐλαιῶν κατάφυτον, κατοικουμένην ὑπὸ μόνων χριστιανῶν Ἑλλήνων, ἐχόντων κοινότητα αὐτοδιοίκητον, ἐλυπήθη δὲ διότι ἐν τῷ εὐπόρῳ τούτῳ τόπῳ δὲν εὔρεν ἐκπαιδευτήριον. Ἄν ἔξῃ μέχρι τοῦ 1800, ἤθελε βεβαίως μάθει, ὅτι οἱ φιλόκαλοι Κυδωνεῖς ἔκτισαν σχολὴν θαυμασίαν, εἰς ἣν ἀνὴρ σοφὸς ὁ Βενιαμὴν ἐδίδασκε καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ Θεόφιλος Καίρης καὶ ἄλλοι, καὶ κατὰ μικρὸν κατέστη ὁ ἐν τῇ Ἀνατολῇ φάρος τοῦ φωτισμοῦ τῶν ἐν τῇ Τουρκίᾳ Ἑλλήνων. Ἐλθὼν εἰς Σμύρνην εὔρεν ἰδρυμένην ἐκεῖ σχολὴν, σχολαρχουμένην ὑπὸ τοῦ ἱεροθέου Ἰθακησίου, ἀνδρὸς κατόχου οὐ τῆς τυχούσης παιδείας, γινώσκοντος καὶ τὴν Λατινικὴν καὶ Γαλλικὴν γλῶσσαν, μεθ' οὗ συνέδεσε σχέσεις φιλικωτάτας, φοιτῶν συνεχῶς εἰς τὴν σχολὴν ἵνα ἀκροᾶται τῶν παραδόσεων. Ἡμεῖς οἱ Εὐρωπαῖοι εἴμεθα τυφλοὶ, ἔλεγεν εἰς τὸν ἱερόθεον. Πιστεύεις, ὅτι ἀγνοοῦμεν ἐὰν ὑπάρχῃ Ἑλληνικὴ φυλή; ἤδη θεωρῶ ἰδίους ὄμμασι καὶ ἀκούω ἰδίους ὠσὶν ὅτι Ἕλληνες ὑπάρχουσι καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν προγόνων των ὁμιλοῦσι μικρὸν παρηλλαγμένην. — Ὅχι παρηλλαγμένην, τῷ ἀπεκρίθη ὁ ἱερόθεος, ἀλλ' ἀναλελυμένην, χωρὶς ν' ἀπολέσῃ τὰς ρίζας τῆς καὶ νὰ παραλλάξῃ τοὺς τύπους τῆς.

Ὁ Μαρκίων διῆλθεν ὅλον τὸν χειμῶνα ἐν Σμύρνῃ καὶ περὶ τὰ μέσα τοῦ Μαρτίου, ὅτε ἡ ἰωνία κοσμεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθέων τῆς ἀνοιξέως, αἱ δὲ συμπατριώτισσαι τῆς Ἀσπασίας, τῆς διδασκάλου καὶ φίλης τοῦ Περικλέους, περιφέρονται εἰς τὰ τερπνὰ τῆς Σμύρνης χωρία, ἐπιδεικνύουσιν ὀφθαλμοὺς πλήρεις θελγῆτρων καὶ πρόσωπα χαρίτων ἀνάμεστα, ἐπεβιάσθη εἰς πλοῖον ἀπελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἡ Ἑλένη πλήρης πνεύματος, ἔχουσα εὐτυχῆς ἀντιληπτικὸν καὶ γόνιμον μνήμην, ἔμαθεν ἐν τῷ διαστήματι τῶν ἑξ μηνῶν τὴν Γαλλικὴν τοσοῦτον καλῶς, ὥστε ὁ Μαρκίων ἐγένετο ἀκράτητος ὑπὸ χαρᾶς, ὅταν ἀφικόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀφοῦ

τὸν προσηγόρευσε μετὰ γαλλικῆς κομψότητος καὶ ἡσθάνθη τὴν χεῖρα του, ἤκουσα ἐξερχομένους γαλλιστὶ ἐκ τοῦ στόματός του τοὺς ἐξῆς λόγους «Καλῶς ἦλθατε, παπάκη μου, εὐεργέτα μου, πόσον ἡσᾶς ἐπεθύμησα, εἰς τὴν προσευχὴν μου πάντοτε ἠνυχόμην ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ τῆς καλῆς μου μαμάκας, μολονότι δὲν τὴν γνωρίζω εἰσέτι.» Ὁ Μαρκίων τὴν ἡσπάσθη εἰς τὸ μέτωπον καὶ ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ κόλπου του περιδέραιον πολύτιμον ἐξ ἀδαμάντων τὸ ἔθεσεν εἰς τὸν ἀλαβόστρινον τράχηλόν της, εἶτα λαβὼν αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς τὴν ὠδήγησεν εἰς τὸ κλειδοκώμβηλον. Ἡ Ἑλένη εἶχε φωνὴν ἀπδόνου, φωνὴν εὐστροφον καὶ ἐπαγωγὴν, ἥτις ἐξήρχετο λίαν εὐχερῶς ἐκ τοῦ λάρυγγός της. Ἐψαλε δὲ τὸ ἐπόμενον ᾄσμα, συνοδεύουσα αὐτὸ μετὰ τῶν φθόγγων τοῦ κυμβάλου, ὅπερ καθ' ὑπαγόρευσίν της ἐστίνθεσε καὶ ἐτόνισεν ὁ διδάσκαλός της Φερνάνδος.

*Ὁ ἐπίγειος ἄγγελος μίᾱς ὀρφανῆς,
Ἀπολεσάσης πατρίδα τε καὶ γονεῖς,
Σὺ εἶσ' ὁ σῶσας αὐτὴν ἐκ θειῶν,
Γενναῖε γόνε γονέων κλειῶν.
Ὁ Θεὸς ὁ πλάσας ψυχὰς εὐγενεῖς.
Προστοιμάζει στεφάνους ἀνταμοιβῆς.
Εἰς σὲ τὸν κλεινὸν εὐεργέτην ἐν οὐρανοῖς.
Ἐρ σοὶ, Μαρκίων! εὖρον γονεῖς.*

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀγαθοῦ Μαρκίωνος ἐπληρώθησαν δακρύων· οἱ παλμοὶ τοῦ κυμβάλου, ἡ παθητικὴ καὶ γλυκεῖα φωνὴ τῆς Ἑλένης, καὶ ἡ ἔννοια τοῦ ᾄσματος κατένυζαν τὴν καρδίαν του τοσοῦτον, ὥστε ἄρθονα δάκρυα ἔρρευσαν ἐξ αὐτῶν.

— Πεφιλημένη μου θυγάτηρ, τῇ εἶπεν ἐγείρασας αὐτὴν, αὐτὰ εἶναι τὰ τελευταῖα μου δάκρυα, σὺ θὰ μοὶ τὰ ζηράνης. Καὶ τὴν ἔθλιψεν εἰς τὸ στήθος του.

Ὡ πόσον γλυκεῖα εἶναι ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ εὐεργετουμένου πρὸς τὸν εὐεργετοῦντα!

— Σᾶς εὐγνωμονῶ τὰ μέγιστα, ὑπέλαβεν ὁ Μαρκίων ἀπευθυνθεὶς πρὸς τὴν κυρίαν Γλ... καὶ τὸν σύζυγόν της. Βλέπω ὅτι ἐπεμελήθητε δεόντως τὴν ἀντροπὴν τῆς Ἑλένης μου. Μικρά μου ἀγγελάκια, εἶπεν εἰς τὰ πρὸντα εἰς τὴν σκηνὴν ταύτην δύο θυγάτρια τοῦ εὐτυχοῦς τούτου ἀνδρογόνου, δὲν σᾶς ἐλησμόνησα. Καὶ ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ κόλπου του δύο θήκας, εἰς σὲ, Ἑλένη τῇ εἶπεν, ἀπόκειται ἤδη νὰ ἀμείψῃς τὴν ἐπιμέλειαν τῶν εὐγενῶν γονέων τῶν μικρῶν σου τούτων ἀνιψιῶν. Δὲς σὺ εἰς αὐτὰ τὰ δῶρα ταῦτα. Καὶ ἐνεχείρησεν εἰς αὐτὴν τὰς δύο θήκας, αἵτινες ἐμπεριείχον διάφορα πολύτιμα κοσμήματα δι' ἀδαμάντων ὠραϊσμένα, ἡ δὲ Ἑλένη παραδοῦσα αὐτὰ τοῖς κορασίοις ἐνετύπωσεν συγχρόνως εἴλημα εἰς τὰ τρυφερά μέτωπά των. (*Ἐπεται συνέχεια.*)

ΑΠΟΓΡΑΦΗ

ΤΩΝ ΕΝ Τῇ ΜΟΝῃ ΤΗΣ ΠΑΤΜΟΥ

ΣΩΖΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ.

(Τέλος. Ἰδε φυλ. 459.)

51

Ἰωαννικίου Β' γράμμα πρὸς τὸν Ρόδου μητροπολίτην περὶ τῶν ἄσπρων, ἅτινα Ἰγνατίος ὁ Κοντολέων ἐδάνεισε τῷ Καλυμνίῳ παπᾷ Ἀντωνίῳ υἱῷ Μιχαήλου Γεωργίου Κουκουβίου, καὶ ἀντ' αὐτῶν ἔλαβε τεσσαράκοντα ἐλαϊόδενδρα, ἅτινα ἀφιέρωσε τῇ ἁγίᾳ Διασωζούσῃ [1646]. (ἔστι δὲ οὗτος ναὸς τῆς Θεοτόκου ἐν Πάτμῳ). Ἀρχεται: «*Ἱερώτατε μητροπολίτα Ρόδου ὑπέρτιμε καὶ ἑξάρχε τῶν Κυκλάδων ῥήσων.*»

52

Διονυσίου Δ' τοῦ Μουσελίου σιγίλλιον ἐν μεμβράνῃ περὶ τῶν προνομίων τῆς μονῆς τῇ 1673. Ἀρχεται: «*Οἱ ἐξ αἰῶνος τὸν αἰῶνα κατὰ διαδοχὴν ἀμείβοιτες ἄνθρωποι τὴν τῶν πραγμάτων ταχύποδα φορὰν καὶ ἀγχίστροφον καταπιέοντες.*»

53

Τοῦ αὐτοῦ γράμμα πρὸς τὸν Κῶου περὶ τοῦ διαφυλάττεσθαι τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐν τῇ Κῷ κτημάτων τῆς μονῆς, καὶ τοῦ μηδόλως αὐτὸν ζητεῖν τι πρὸς τῶν ἀποστελλομένων εἰς τὸ ἐκεῖ μετόχιον τῇ 1673. Ἀρχεται: «*Θεοφιλέστατε ἀρχιεπίσκοπε Κῶου ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφε καὶ συν-λειτουργέ, καὶ ἐντιμότατοι κληρικοὶ καὶ ἄρχοντες χρήσιμοι.*»

54

Παρθενίου Δ' τοῦ Μογγιλάλου γράμμα συνοδικὸν περὶ τοῦ μὴ ἐπηρεάζειν τοὺς κατὰ τόπον ἀρχιερεῖς, τοὺς ἐκ τῆς μονῆς ἀποστελλομένους ἱερομανάχους καὶ μοναχοὺς εἴτε εἰς μετόχια, εἴτε εἰς ταξείδια ἕνευ χρονολογίας. Ἀρχεται: «*Ἐπειδὴ ὅτε ὁσιώτατος καθηγούμενος τῆς πατριαρχικῆς καὶ βασιλικῆς μονῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ παρευφήμου ἀποστόλου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τῆς ἐν τῇ ῥήσῳ Πάτμῳ.*»

55

Πράξις συνοδικὴ ἐν μεμβράνῃ ἐπὶ Ἰακώδου πατριάρχου περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Σάμου Ἰγνατίου τῇ 1685. Ἀρχεται: «*Οὐδὲν τῆς εἰς τὸ θεῖον λειτουργίας ἐν τῷ μετὰ σώματος βίῳ τοῖς εὐσεβέσιν ἀγαθ-καίωτερον.*»